

Trpel je pod tremi režimi

Po maši na predvečer svetih treh kraljev je župnik Tine Skok v Železnikih udeležence povabil še k predstavitvi knjige o duhovniku Filipu Terčelju, ki je bil usmrčen v Davči 7. januarja 1946.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Železniki – Pred tem so prislunili nekaterim bogoslužnim pesmim, ki jih je napisal Filip Terčelj. Velja namreč za poeta liturgije, saj je znanih več kot 150 pesmi, od katerih je 120 uglasbenih, vseh uglasbitev njegovih pesmi pa je čez tristo. Avtor knjige Ivan Albreht je zbranim v župnijski cerkvi sv. Antona v Železnikih predstavil življenje duhovnika, rojenega v Šturjah na Primorskem, in knjigo, ki jo je podnaslovlil Duhovnik v primežu dveh

vojn in treh zločinskih režimov. Terčelj je namreč preživel dve svetovni vojni, preganjal ga je fašizem, spoznal je nacizem, po drugi svetovni vojni pa je bil žrtev komunizma.

Albreht je v knjigi osvetlil tudi manj raziskana obdobja iz življenja Filipa Terčelja, od otroštva do njegove tragične smrti. Nadarjenega fanta je oče leta 1905 poslal na šolanje v škofove zavode v Šentvid, prvo slovensko gimnazijo, kjer je leta 1913 maturiral in vstopil v bogoslovje. Leta 1917 je

imel novo mašo, takrat mu je umrla mati, na katero je bil zelo navezan in po kateri je podedoval dobrosrčnost in čut do ubogih. V tem letu je bil z dekretom imenovan za kaplana v Škofji Loki, kjer je začel svoje delo z mladimi, osnoval dobrodelno društvo, objavil tudi svojo prvo razpravo. Škof Jeglič ga je leta 1921 poslal na šolanje v Nemčijo, kjer je kot zelo pro-nicljiv opazovalec razmer že zaslutil porajanje naciona-lizma. Po vrnitvi ga je Jeglič »posodil« na Goriško, kjer je duhovnik spet deloval v

dobrodelništvu, v prosvetni zvezi, bil je govornik, pisatelj, pisal je knjige, pesmarice, izdal časopis ...

V fašističnem in komunističnem zaporu

Kot slovenskega domoljuba ga je zasledoval, preganjal in tudi zaprl fašistični režim. Ko so ga leta 1932 znova hoteli zapreti, je pobegnil v ljubljansko nadškofijo. Kot navaja Albreht, je ravno o tem obdobju Terčeljevega življenja največ raziskanega (fašizem svojih arhivov v nasprotju s komunizmom ni uničil), v času svojega največjega trpljenja pa je bil duhovnik tudi najbolj ustvarjalen. V Ljubljani je bil pedagog na Poljanski gimnaziji, pozneje pa bolniški duhovnik, ki je delal z duševnimi bolniki. Tudi tu

Ivan Albreht je v Železnikih predstavil knjigo o Filipu Terčelju. / Foto: Tina Dokl

je nadaljeval delo za uboge. In tudi v Ljubljani ga fašistični režim ni pustil pri miru in je bil edini duhovnik, ki so ga ob italijanski zasedbi Ljubljane zaprli. Da so ga izpustili, sta zaslužna škof Rožman in ban Natlačen. Terčelj je podpiral odpor proti okupatorju, ne pa tudi OF. Leta 1945 je kot nasprotnik socializma izgubil službo v gimnaziji, že tretjič zapored so ga zaprli, tokrat mu je

bilo še posebej težko, ker so storili njegovi rojaki in ker so ga režimu ovdali tisti, ki so bili prej fašistični vohuni. Obtožili so ga, da je narodni izdajalec.

Drugi duhovniki so dosegli, da je skupaj s Francem Krašno upravljal župniji Davča in Sorica. Decembra je prišel v Sorico, 7. januarja 1946 pa so ju na poti v Železnike v Štulčevi grapi v Davči oba likvidirali. Kot je povedal Ivan Albreht, je po letu 2000 prišlo na dan veliko podrobnosti o njuni smrti in o mučenju, ki sta ga prestajala pred tem. Že leta 1949 je župnik v mrliško knjigo zapisal, da sta bila zverinsko umorjena. Veliko ostaja še nejasnega, saj je povojni režim zakril takratna dogajanja, je povedal avtor, prepričan o mučeništvu obeh duhovnikov. Terčelj je po njegovem celo dvojni mučenec, ki ga želijo sedaj proglasiti za blaženega.

Filip Terčelj, duhovnik v primežu dveh svetovnih vojn in treh zločinskih režimov / Foto: Tina Dokl

Franc Peternej, Jurežev iz Davče, je sporočil, da je v soboto, 6. januarja, dopoldne soriški župnik Mirko Turk, ki skrbi tudi za davško župnijo, v davški cerkvi daroval mašo v spomin na 7. januar leta 1946, ko so v Štulčevi grapi umorili duhovnika in pesnika Filipa Terčelja in sobrata Franca Krašno. Pokojna duhovnika je skupina Davčarjev aprila leta 1947 skrivoma pokopala na davško pokopališče. Po sobotni maši je bil organiziran pohod »po poti davških mučencev« mimo Kovačeve, Zakovkarjeve, Jureževe in Štulčeve domačije do Štulčeve grape, kjer sta bila duhovnika umorjena. J.K.